

Република Српска
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Сенат Универзитета

Број: 05-894-XXXI-15.3.2/10
Дана, 25.02.2010. године

На основу члана 74. и 88. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 85/06 и 30/07) и члана 34. став (1) алинеја 5) Статута Универзитета у Бањој Луци, Сенат Универзитета на 31. сједници од 25.02.2010. године,
д о н о с и

О Д Л У К У

1. **Др Драгутин Матаругић** бира у звање редовног професора за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња, на неодређено вријеме.
2. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Образложење

Универзитет у Бањој Луци, на приједлог Научно-наставног вијећа Пољопривредног факултета, расписао је дана 04.11.2009. године Конкурс за избор наставника за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња.

На расписан Конкурс пријавио се један кандидат, и то: др Драгутин Матаругић.

Сенат Универзитета у Бањој Луци на 29. сједници одржаној 24.12.2009. године, на приједлог Научно-наставног вијећа Пољопривредног факултета, образовао је Комисију за писање извјештаја за избор наставника у одређено звање. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове Одлуке и исти доставила Научно-наставном вијећу Пољопривредног факултета на разматрање и одлучивање.

Научно-наставно вијеће Пољопривредног факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 04.02.2010. године констатовало је да др Драгутин Матаругић испуњава у цјелости услове и утврдило приједлог да се др Драгутин Матаругић изабере у звање редовног професора за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња, на неодређено вријеме и исти доставило Универзитету у Бањој Луци ради даљег поступка.

Сенат Универзитета је на 31. сједници одржаној 25.02.2010. године утврдио да је утврђени приједлог из претходног става у складу са одредбама Закона о високом образовању и Статута Универзитета.

Сагласно члану 74. Закона о високом образовању и члану 131. Статута Универзитета, одлучено је као у диспозитиву ове Одлуке.

ПРАВНА ПОУКА: Против ове Одлуке може се поднијети приговор Универзитету у Бањој Луци у року од 15 дана од дана пријема исте.

Достављено:

1. Пољопривредном факултету 2х,
2. Архиви,
3. Документацији.



**ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР**
Проф. др Станко Станић



Универзитет у Бањалуци
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
University of Banjaluka, Faculty of Agriculture
☎: +387 51 312 390;



Факс: +387 51 312 580 E-mail: agrobl@blic.net
78000 БАЊАЛУКА, Универзитетски град, Булевар војводе Петра Бојовића 1А. РС –БиХ

Број: 0101- 234-23-36/10
Бањалука, 04. 02. 2010.

На основу члана 61. став 2. тачка њ) Закона о високом образовању ("Службени гласник РС" број: 85/06 и 30/07) и члана 138. став 7. Статута Универзитета у Бањој Луци, Научно-наставно вијеће Пољопривредног факултета, на 23. сједници одржаној 04. 02. 2010. године, донијело је

ОДЛУКУ

1. Предлаже се Сенату Универзитета у Бањој Луци да *др Драгутина Матаругића* **изабере** у звање **редовног професора** на ужу научну област **Морфологија и физиологија животиња**, за наставни предмет: **Физиологија домаћих животиња**, на неодређено вријеме.
2. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Универзитет у Бањој Луци расписао је дана 04. новембра 2009. године Конкурс за избор наставника на ужу научну област **Морфологија и физиологија животиња**, за наставни предмет: **Физиологија домаћих животиња**.

На расписани Конкурс пријавио се само један кандидата и то: **др Драгутин Матаругић**.

Сенат Универзитета у Бањој Луци на сједници одржаној 24. 12. 2009. године, образовао је Комисију за писање извјештаја за избор наставника у одређено звање. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове Одлуке и исти доставила на разматрање и одлучивање.

Научно-наставно вијеће Пољопривредног факултета у Бањалуци на 23. сједници одржаној 04. 02. 2010. године утврдило је да кандидат др Драгутин Матаругић испуњава у цјелости услове за избор и предложило Сенату Универзитета да се др Драгутина Матаругића **изабере** у звање **редовног професора** на ужу научну област **Морфологија и физиологија животиња**, за наставни предмет: **Физиологија домаћих животиња**, на неодређено вријеме.

Ова Одлука доставља се Сенату Универзитета у Бањој Луци ради избора др Драгутина Матаругића у звање наставника.

Саставни дио ове Одлуке је Извјештај Комисије за писање извјештаја.

ДОСТАВЉЕНО:

1. Сенату Универзитета,
2. а/а - 2х

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

ПРИМАЉЕНО:	11-02-2010
ОРГ. ЈЕД.	БРОЈ
01	664/10



ПРЕДСЈЕДНИК

Научно-наставног вијећа

Миланка Дринић
Доц. др. Миланка Дринић

Др Јосип Крнић, редовни професор, ужа научна област Морфологија и физиологија животиња, на предмету Физиологија домаћих животиња, Ветеринарски факултет Сарајево, предсједник

Др Јелка Стевановић, редовни професор, наставни предмет Физиологија домаћих животиња, Факултет ветеринарске медицине, Београд, члан

Др Александар Божић, редовни професор, ужа научна област Анатомија, хистологија и физиологија животиња, на предмету Физиологија домаћих животиња, Пољопривредни факултет Нови Сад, члан

Одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци, број 05-6614-1/09 од 24.12.2009. године, а на приједлог Научно-наставног вијећа Пољопривредног факултета у Бањој Луци, број 0101-5046-21-5а/09 од 02.12.2009. године, именовани смо у Комисију за писање Извјештаја за избор у звање наставника за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња, на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци.

На Конкурс, расписан 04.11.2009. године у дневном листу Глас Српске, за избор наставника за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња, пријавио се један (1) кандидат, др Драгутин Матаругић, ванредни професор, за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња.

Послије увида у достављена документа, Научно-наставном вијећу Пољопривредног факултета Универзитета у Бањој Луци и Сенату Универзитета у Бањој Луци подносимо следећи

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

Број: 0101-253/10.

Датум: 29.01.2010. ГОДИНЕ

ИЗВЈЕШТАЈ
КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНОМ КАНДИДАТУ
ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ НАСТАВНИКА

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Конкурс објављен: 04.11.2009. године у дневно листу Глас Српске за избор наставника
Ужа научна/умјетничка област: Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња
Назив факултета: Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци
Број кандидата који се бирају: 1 (један)
Број пријављених кандидата: 1 (један)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци

Име, средње име и презиме: Драгутин (Милош) Матаругић

Датум и мјесто рођења: 02.02.1949. године, Машићи, Босанска Градишка, БиХ

Установе у којима је био запослен:

- ПИК "Младен Стојановић", Нова Топола - ООУР Говедарска фарма
- Ветеринарски институт "Др Васо Бутозан", Бања Лука
- "Ветеринарско-сточарски центар", Бања Лука
- Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци

Звања/радна мјеста:

- ПИК "Младен Стојановић", ООУР Говедарска фарма Нова Топола (од 1974. до 1998.), Шеф ветеринарске службе и Технички директор
- Ветеринарски институт "Др Васо Бутозан", Бања Лука (од 1998. до 2000.)
 - на радном мјесту научног сарадника
- "Ветеринарско-сточарски центар", Бања Лука (од 2000. до 2003.)
 - на радном мјесту руководиоца производње
- Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци
 - хонорарно ангажован за извођење наставе у звању доцента (од 1994. до 2004.), избор у звање доцента на период од пет (5) година на предмету Физиологија животиња и извођење наставе (одлука Наставно-научног вијећа Универзитета у Бањој Луци број 1111-14/94 од 16.03.1994., реизбор у звање доцента на период од пет (5) година од 1999 до 2004. године
 - радни однос на неодређено вријеме на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци (од 2003. године)
 - избор у звање ванредног професора на период од шест (6) година на предмету Физиологија домаћих животиња и извођење наставе (Одлука Наставно-научног вијећа Универзитета у Бањој Луци број 05-514/03 од 05.02.2004. године)

Научна/умјетничка област: *Морфологија и физиологија животиња*

Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:

- Ветеринарска комора Републике Српске
- Удружење ветеринара Републике Српске
- Друштво агронома
- Ловачки савез Републике Српске
- Одбор за унапређење ловства Републике Српске

2. Биографија, дипломе и звања

Основне студије:

Назив институције: Ветеринарски факултет Сарајево

Мјесто и година завршетка: Сарајево, 1974. године

Постдипломске студије:

Назив институције: Свеучилиште у Загребу, Ветеринарски факултет Загреб, Хрватска

Мјесто и година завршетка: Загреб, 1982. година

Назив магистарског рада: "Лијечење оваријалних циста у крава велике производње млијека"

Ужа научна/умјетничка област: Физиологија репродукције са умјетним осјемењивањем

Докторат:

Назив институције: Свеучилиште у Загребу, Ветеринарски факултет Загреб, Хрватска
Мјесто и година завршетка: Загреб, 08.05.1992.

Назив дисертације: Репродукција млијечних крава и могућност њене интензификације у говедарским фармама

Ужа научна/умјетничка област: Физиологија репродукције са умјетним осјемењивањем

Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање и период):

Избор у звање доцента на период од пет (5) године за ужу научну област Физиологија животиња на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци (избор у звање доцента на период од пет (5) година на предмету Физиологија животиња и извођење наставе, Одлука Наставно-научног вијећа Универзитета у Бањој Луци број 1111-14/94 од 16.03.1994., реизбор у звање доцента на период од пет (5) година од 1999 до 2004. године). Избор у звање ванредног професора на период од шест (6) године за ужу научну област Физиологија домаћих животиња на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци (Одлука Наставно-научног вијећа Универзитета у Бањој Луци број 05-514/03 од 05.02.2004. године).

3. Научна/умјетничка дјелатност кандидата

3.1. Радови прије последњег избора

3.1.1. Оригинални научни рад у часопису националног значаја (5 бодова)

1. **Матаругић, Д.,** Суботић, С., Шарић, М., Зора Чоловић (2001): Индукција и синхронизација еструса у коза ван сезоне гоњења. *Агрознање*, 4, 54-58, Бања Лука.
2. **Матаругић, Д.,** Суботић, С., Шарић, М., Зора Чоловић (2001): Индукција и синхронизација еструса у оваца ван сезоне гоњења. *Агрознање*, 4, 48-54, Бања Лука.
3. **Матаругић, Д.,** Шарић, М., Зора Чоловић (2003): Узроци смањене плодности у првотелки увезених из иностранства и начин њеног сузбијања. *Агрознање* 1, 53-61, Бања Лука.
4. Важић, Б., Дринић, Миланка, **Матаругић, Д.,** Марковић, З. (2003): Производња млијека и садржај млијечне масти код оваца дубске праменке у музном периоду лактације. *Агрознање* 2, 246-258, Бања Лука.

Број бодова

20

3.2. Радови послје последњег избора

3.2.1. Оригинални научни рад у часопису међународног значаја (8 бодова)

1. Стоја Јотановић, **Матаругић, Д.,** Ђућић, М. (2008): Утицај различитих тензоактивних супстанци и температуре чувања на параметре квалитета дубоко замрзнутог сјемена нераста. *Савремена пољопривреда*, 1-2. Нови Сад.

Испитиван је утицај двије тензоактивне супстанце, ОЕР-а (Orvus Es Paste) и LS (лаурил сулфат) и двије температуре складиштења (-80 и -196 °C), на квалитет сјемена нераста након дубоког замрзавања. Рад је написан у складу са истраживањима која су рађена последњих година на Одјелу за анималну производњу (Departamento de Produccion Animal) на ETSEA, Universitat de Lleida. Употреба LS-а као замјене није дала очекиване резултате. Температура од -80°C задовољила је вриједности испитиваних параметара сјемена и може се користити на кратко вријеме због мањих трошкова.

2. Савић, Ђ., Матаругић, Д., Делић, Н., Касагић, Д., Стојановић, М. (2009): Одређивање органских састојака млека као метода оцене енергетског статуса млечних крава. Рад у штампи у часопису Ветеринарски гласник (Потврда о категоризацији и пријему рада за штампу у прилогу), Београд.

Перипартални период је најкритичнија фаза у производно-репродуктивном циклусу високомлечних крава. Најчешћа проблематика у овом периоду везана је за поремећаје биланса енергије. Да би се ови поремећаји кориговали, неопходно их је на време дијагностиковати. Валидни показатељи енергетског статуса крава у овом периоду су оцена телесне кондиције, параметри метаболичког профила, хормонални статус и органски састојци млека. Одређивање органских састојака млека је економичан и једноставан начин за одређивање енергетског статуса крава, и све више се користи у пракси. Енергетски статус крава холштајн-фризијске расе испитиван је на фарми индустријског типа. Укупно је испитано 147 крава (97 у првој и 50 у другој лактацији). Просечне концентрације млечне масти, и уреје биле су унутар физиолошких вредности (млечна маст код крава прве лактације $38,88 \pm 5,07$ g/l, а код крава друге лактације $36,47 \pm 4,82$ g/l; уреа $3,16 \pm 0,58$ mmol/l за краве прве лактације и $3,72 \pm 0,64$ mmol/l за краве друге лактације), док је концентрација протеина код обе групе крава била нешто испод физиолошке вредности ($30,33 \pm 2,35$ g/l, а код крава друге лактације $30,17 \pm 2,27$ g/l). На основу односа концентрација уреје и протеина и масти и протеина закључено је да код већине испитаних крава постоји дефицит енергије, уз дефицит или релативни суфицит протеина и дате су препоруке за корекцију оброка у наредном периоду.

3.2.2. Оригинални научни рад у часопису националног значаја (5 бодова)

1. Стоја Јотановић, Матаругић, Д, Тимамовић, С.: „Ефекат индукције прашења на скраћење трајања гравидности код крмача држаних у фармским условима гајења“ Зборник природно-математичких наука, година IV, број 6 и 7, 245-253, Бања Лука, 2004.

Трајање нормалне гравидности у крмача варира између 110 и 120 дана (у пракси најчешће до 116 дана), при чему раса, старост и спољашњи фактори имају малог утицаја на трајање супрасности. Изгледа да постоји природна тенденција крмача да се прасе ноћу него дању. Индуковано или планирано прасење представља биотехнолошки метод, који се почео примјењивати на нашим индустријским фармама од 1967. године.

Примјена простагландинских препарата, аналога ПГФ 2 алфа (Sinhrogal, Planate, Cloprosin-s и др.) 112. до 113. дана гравидитета изазива прасење 20 до 30 сати, по апликацији код 85-90% крмача. То значи да се прасење може планирати по жељи узгајивача. Сврха индукованог прасења је да порођај доведе под стручни надзор, тј. да се прасење обавља за вријеме радног времена на фарми (од 6,00 до 14,00х или од 7,00 до 15,00х), а не ноћу када на фарми ради мали број радника који не могу стручно да обаве овај посао. Код приватних фармера индукција прасења омогућава да се крмаче прасе у оно вријеме када је оно ризично и у правилу најтеже. Ноћне ветеринарске интервенције су увијек скупље него оне по дану. Индукција прасења захтијева на фармама обиљежене крмаче и тачну евиденцију о датуму припуста или осјемењавања. У колико ти услови нису испуњени могу настати нежељене посљедице. Ефикасност третмана се смањује ако се ињекција даје више од 2 до 3 дана прије очекиваног нормалног почетка прашења. Вријеме третмана треба одредити за сваку крмачу посебно, на основу тачне евиденције о задњем (фертилном) осјемењавању. Значи, предност

индукције над природним прасењем је у томе да се крмаче порађају током дана, порођај је под стручним надзором, траје краће (2 до 3 сата) и смањује број крмача са маститис-метритис-агалакција. Сваки порођај је ризичан и у колико дуго траје већи је број мртворођене прасиди, а у тежим случајевима може да угине и крмача.

2. Стоја Јотановић, Матаругић, Д.: „Простагландини у репродуктивној ендокринологији свиња“ Зборник природно-математичких наука, година V, број 8 и 9, 77-83, Бања Лука, 2005.

Простагландини су деривати простанске киселине, незасићене масне киселине са 20 угљеникових атома, она у свом молекулу има циклопентанов прстен.

Од 1967. године нашли су велику клиничку примјену, од када им је и разјашњена биохемијска структура. То су крајње потентне материје, које имају карактер ткивних хормона. Као чисто тјелесне супстанце, налазе се у свим ткивима и тјелесним течностима, дјелујући при физиолошким процесима регулаторно на ћелије организма.

Простагландини имају у свом молекулу по једну двогубу транс-везу између C-13 и C-14 и по једну ОН-групу на C-15. Дијеле се на четири класе PG-E, PG-F, PG-A и PG-B које се међусобно разликују по положају ОН, или кето-група у молекулу. У клиничкој пракси се употребљавају простагландин E-2 и простагландин F-2 алфа. Оба се хемијски синтетизују за фармаколошку употребу, али у малим количинама појављују се у тијелу, у плућима, живчаном систему, у мишићима и сјеменој текућини. Они се брзо разграђују углавном у плућима и јетри, али њихови метаболити показују такође активности. Употребљавају се за индукцију порођаја и за абортус, јер снажно стимулирају утерине контракције у свим стадијумима гравидитета, појачавају дјеловање окситоцина.

Данас је познато више десетина разних простагландина добијених из појединих ткива.

3. Матаругић, Д., Стоја Јотановић, Савић, Ђ., Векић, М.: Најчешћи репродуктивни поремећаји млијечних крава у РС. Агрознање, вол. 10, бр. 2, Бања Лука, 2009.

Истраживањем је обухваћено укупно 1650 млијечних крава са подручја цијеле Републике Српске. Просјечна производња млијека износила је 4910 литара, а просјечна старост крава 4,3 године. Од укупног броја крава, регистровано је 652 краве (39,51%) са репродуктивним поремећајима. Код 254 краве регистровано је заостајање постелице (15,39%), код 171 ендометритиси (10,36%), код 157 крава оваријалне цисте (9,52%), а код 70 крава је регистрован стерилитет непознате етиологије (4,24%). На основу прикупљених података, аутори закључују да су репродуктивни поремећаји најчешће последица неадекватне исхране, лоших зоохигијенских услова, те слабе сарадње произвођача и стручних служби.

4. Матаругић, Д., Шарић, М., Стоја Јотановић, Векић, М.: Идентификација клиничких и субклиничких маститиса крава у РС. Агрознање, вол. 10, бр. 2, Бања Лука, 2009.

Маститис је запаљење млијечне жлијезде. Јавља се најчешће у крава, а мање код других домаћих животиња. Маститис претежно узрокују микроорганизми (95-98%), док су други узроци (трауматски, термички, хемијско-токсични и др.) од мањег значаја. Најчешће бактерије које узрокују маститис у крава су: *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae*, *Str. dysgalactiae*, *Str. uberis*, *E. coli*

и колиформне бактерије, клемсиеле, коринебактерије. Током нашег истраживања учесталости клиничких и субклиничких маститиса у Републици Српској узети су узорци млијека крава са подручја сљедећих општина: Градишка, Прњавор, Дервента, Модрича, Бијељина, Билећа, Гацко, Невесиње, Власеница, Соколац, Мркоњић Град, Шипово и Рибник. Краве су имале углавном фармски начин држања. Узети су узорци од укупно 1250 крава код којих је дијагностикован клинички маститиса од 4,29% до 9,57% и субклинички 18,50% до 28,93% (у зависности од регије). Узорци млијека прегледани су на Ветеринарском институту Републике Српске "Др Васо Бутозан" у Бањој Луци.

5. Урошевић, М., Дробњак, Д., Живковић, Б., **Матаругић, Д.**: Основни екстеријерни параметри жутог српског гонича. Агрознање, вол. 10, бр. 2, Бања Лука, 2009.

Ужа и шира територија Балкана представља прави извор гонича. То је центар одакле су кренули преци многих, данас званично признатих раса гонича у многим земљама. Опште је познато да је најисцрпнији приказ гонича на Балкану дао Franz Laska (1905), аустријски официр који је службовао у Босни. Поред својих званичних обавеза, овај заљубљеник у лов и псе, урадио је и веома детаљну анализу гонича.

6. Урошевић, М., **Матаругић, Д.**, Савић, Ђ.: Основне особине длаке карпатског пастирског пса. Агрознање, вол. 10, бр. 2, Бања Лука, 2009.

Пастирски пси на територији Балкана не одликују се претерано дугом длаком, али и поред тога веома добро подносе високе температурне разлике између хладне зиме и жарког лета. Прилагодљивост на екстремне разлике у температурама могућа је захваљујући специфичној грађи длачног влакна и влакна поддлаке. Карпатски пастирски пас има покровну длаку чија се просечна дужина кретала од 4,74 cm на сапима до 5,00 cm на плећкама. Просечна дужина влакана поддлаке кретала се од 1,64 cm на слабинама до 2,31 cm на сапима.

7. Налесник, А., Јотановић Стоја, **Матаругић, Д.**, Шарић, М., Векић, М., Савић, Ђ., Мијатовић, Р. (2009): Дијагностика еструса и оваријалних структура у крава. Рад у штампи у часопису Ветеринарски журнал (Потврда о категоризацији и пријему рада за штампу у прилогу), Бања Лука.

У раду су приказани резултати истраживања броја естричних крава, статуса јајника и вриједности (%) гравидитета. Истраживање је спроведено на подручју општине Лакташи, под надлежношћу Ветеринарске станице А. Д. Лакташи. Дијагностика еструса и оваријалних структура праћена је у вријеме позива власника ветеринарској служби. Установљено је 70.59% крава са дијагнозом еструса а 29.41% са другим дијагнозама (почетак или крај еструса, цистичне дегенерације на јајницима и без структурних промјена). Код највећег процента крава (38.66%) на јајнику установљено је постојање Графовог фоликула, затим предовулаторног фоликула (25.21%) и без структурних промјена на јајнику приликом палпације било је 18.49% крава. Од укупног броја (119) крава 70 (58.82 %), је остало стеано након прве инсеминације, док је 49 (41.18 %) повађало. Највећи проценат гравидитета при првом осјемењавању установљен је код крава са Графовим фоликулом (26.05%), затим са предовулаторним фоликулом (19.33%), Графовим у прелазу у предовулаторни фоликул (5.04 %) што чини 85.71% од броја крава гравидних при првом осјемењавању.

8. Мијатовић, Р., Матаругић, Д., Јотановић Стоја, Векић, М., Савић, Ђ., Налесник, А. (2009): Примјена методе двократног осјемењавања крава у теренској пракси. Рад у штампи у часопису Ветеринарски журнал (Потврда о категоризацији и пријему рада за штампу у прилогу), Бања Лука.

Примјена методе двократног осјемењавања крава у теренској пракси има за циљ побољшање параметара њиховог фертилитета. Истраживање је спроведено на основу података репродуктивне евиденције коју води Ветеринарска амбуланта Поткозарје, Ветеринарске станице А Д Бања Лука. Истраживањем је обухваћено 145 крава, расе домаће шарено у типу сименталца, старости од 3 до 16 година, у приплодној кондицији. Све краве су осјемењене сјеменом бика Плацма, уобичајеном бимануелном методом. Ректални преглед на гравидитет обављен је 9-12 недјеља послје осјемењавања. Све краве биле су под сталним здравственим надзором Ветеринарске амбуланта Поткозарје.

Дужина сервис периода једнократно осјемењених крава износила је просјечно 77.8, а двократно 83.2 дана. Вриједност (%) гравидитета двократно осјемењених крава износила је 69.33% а једнократно 54.28%. Примјеном двократног осјемењавања добијено је 15.05% више стеоних крава што доприноси већем броју добијене телади, повећању производње меса и млијека и економских ефеката производње.

9. Савић, Н, Микавица, Д., Марковић, З., Матаругић, Д. (2009): Утицај температуре воде и енергетске вриједности хране на раст дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss*, Walbaum, 1792) гајене у кавезима. Рад у штампи у часопису Агрознање (Потврда о категоризацији и пријему рада за штампу у прилогу), Бања Лука.

Експеримент проведен у воденој акумулацији (ВА) Бочац, кавезна фарма дужичасте пастрмке "Тропик рибарства", у различитим температурним условима (октобар-јануар 2005/06 и април-јул 2006) имао је за циљ анализу утицаја температуре воде и хранива различите енергетске вриједности на раст масе дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss*). Густина насада износила је 400 kg/третману, укупно 6 третмана. Почетна просјечна маса јединки износила је 95,3 g (октобар-јануар) и 96,1 g (април-јул).

Вертикална термичка стратификација воде ВА Бочац изражена је од маја до септембра, док у хоризонталном правцу нема разлика. Температура воде на 1 m дубине кретала се од 2,8°C зими до 26,9°C љети. Значајно колебање температуре воде директно је утицало на брзину метаболичких процеса и раст масе дужичасте пастрмке, без обзира на енергетску вриједност коришћених хранива. Најбоља динамика раста остварује се оптималном исхраном при температурама воде 8,5-18°C. Тренд раста масе остварује се и преко ових граница, али хранива не испољавају оптималне ефекте на раст.

3.2.3. Научни радови на скупу међународног значаја, штампани у цјелини (6 бодова)

1. Савић, Н., Микавица, Д., Марковић, З., Матаругић, Д., Тук, Д. (2009): Утицај хранива на дужински раст дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss*, Walbaum, 1792) гајене у кавезима. IV Међународна конференција "Рибарство", 27-29. мај 2009. Зборник радова, 85-95, Београд, 2009.

Експеримент је реализован у кавезној фарми "Тропик рибарства" (водена акумулација Бочац - 50 km од Бања Луке) у 2 циклуса и 6 третмана (2x6), у трајању од 90 дана/циклусу (укупно 180 дана). Један од циљева експеримента био је анализа утицаја типа хранива у условима кавезног система гајења на

дужински раст дужичасте пастрмке. Тип хранива у јесен-зиму не испољава значајне разлике средина дужине тијела, ради пада температуре воде и нивоа исхране који утичу на слабију динамику дужинског раста јединки са свим испитиваним хранивима. Хранива са вишим садржајем сирове масти испољавају оптималне ефекте у прољеће-љето на раст дужине са значајним разликама средина тоталне дужине тијела ($\alpha = 0,05$; $\alpha = 0,01$) у односу на третман 1 (најнижи садржај сирове масти и веће учешће угљенохидратне компоненте). Нема значајне разлике средина дужине тијела исхраном дужичасте пастрмке хранивима са садржајем сирове масти од 22–26%. Интеракцијски односи испољени у сезони исхране прољеће-љето резултат су оптималних ефеката хранива и сезоне исхране на раст дужине тијела услед чега су изражене значајне разлике средина. Анализом сезоне исхране унутар типа хране (F тест) потврђена је високо значајна разлика средина тоталне дужине тијела ($\alpha = 0,01$), што значи да је раст дужине тијела у високом степену зависности од сезоне исхране и типа хранива.

Број бодова (3.2.1.+3.2.2.+3.2.3.)	67
Укупан број бодова научне дјелатности (3.1.+3.2.)	87

Табела 1. Научна дјелатност кандидата

Објављени радови	Радови прије последњег избора			Радови послје последњег избора		
	Бр.радова	Бр.бодова	Укупно	Бр.радова	Бр.бодова	Укупно
Оригинални научни рад у часопису међународног значаја	-	-	-	2	8	16
Научни рад на скупу међународног значаја, штампан у цјелини	-	-	-	1	6	6
Оригинални научни рад у часопису националног значаја	4	5	20	9	5	45
Научни рад на скупу националног значаја штампан у цјелини	-	-	-	-	-	-
	Укупно бодова		20	Укупно бодова		67
						Укупно бодова: 20+67=87

4. Образовна дјелатност кандидата

4.1. Образовна дјелатност прије последњег избора

4.1.1. Универзитетски уџбеник који се користи у земљи (6 бодова)

1. Матаругић, Д., Шарић, М., Миљковић, В. (2003): Физиологија и патологија репродукције оваца и коза, Изд. Ветеринарска комора Републике Српске, Бања Лука.

4.1.2. Квалитет педагошког рада на Универзитету (до 4 бода)

У својству наставника проф. др Драгутин Матаругић био је члан или ментор у више дипломских радова, а посебан допринос огледа се кроз чланство у комисијама за магистарске радове те је својим педагошким и научним приступом помагао кандидатима у изради магистарских радова.

4.2. Образовна дјелатност послје последњег избора

4.2.1. Универзитетски уџбеник који се користи у земљи (6 бодова)

1. Матаругић, Д., Миљковић, В., Параш, Г.: Физиологија и патологија репродукције паса. Ветеринарска комора Републике Српске, Бања Лука, 2004.

2. **Матаругић, Д.,** Јотановић Стоја, Миљковић, В.: Физиологија и патологија репродукције говеда. Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 2007.

4.2.2. Менторство кандидата за степен трећег циклуса (5 бодова)

1. Проф. др Драгутин Матаругић ментор је за израду докторске дисертације кандидата Миливоја Урошевића, која је у току и чија се одбрана очекује ускоро

4.2.2. Менторство кандидата за степен другог циклуса (2 бода)

1. Проф. др Драгутин Матаругић био је ментор магистарског рада кандидата Бојане Бајагић, дипл. вет. који одбрањен 2009. године

4.2.3. Гостујући професор на домаћим универзитетима (3 бода)

1. Проф. др Драгутин Матаругић од 2009. године је ангажован на извођењу наставе на постдипломском студију "Репродукција домаћих животиња" на предмету "Физиологија млијечне жлијезде" на Биотехничком факултету Универзитета у Бихаћу

4.2.4. Квалитет педагошког рада на Универзитету (до 4 бода)

Педагошки рад проф. др Драгутин Матаругића од последњег избора огледа се кроз менторство/чанство у више комисија за израду дипломских радова, а посебан допринос огледа се кроз чланство у комисијама за магистарске и докторске (3) радове у којима је својим богатим педагошким и научним искуством помагао кандидатима у изради магистарских радова.

Број бодова образовне дјелатности (4.1.+4.2.)

36

5. Стручна дјелатност кандидата

5.1. Стручна дјелатност прије последњег избора

5.1.1. Стручна књига издата од домаћег издавача (3 бода)

1. **Матаругић, Д.,** Шарић, М., Кобања, Н.: Практични савјети из репродукције, узгоја музних крава и производње млијека. Шипово, 1999.
2. Јовановић, Р., Гатарић, Ђ., **Матаругић, Д.,** Дујић, Д., Шарић, М., Мирјанић, Г., Раца, Р., Вашко, Ж., Мирјанић, Г., Раилић, Б.: Фармерска књига. Бања Лука, 1999.
3. **Матаругић, Д.,** Шарић, М., Кобања, Н.: Практични савјети из репродукције, узгоја музних крава и производње млијека. Шипово, 1999.

Број бодова (5.1.1.)

9

5.1.2. Стручни рад у часопису међународног значаја са рецензијом (3 бода)

1. Рижнар, С., **Матаругић, Д.,** Мишић, Ј.: Резултати сузбијања и лијечења постпуерпералних и кроничних ендометритиса индукцијом еструса. Ветеринарски гласник, 33, 533 – 541, Београд, 1979.
2. Рижнар, С., Тадић, М., Мишић, Ј., **Матаругић, Д.:** Производно економска оправданост суставног сузбијања ендометритиса и управљање репродукцијом на фармама млијечних крава. Сточарство, 11 – 12, 403 – 412, Загреб, 1980.
3. Рижнар, С., Мендлер, З., **Матаругић, Д.,** Томашковић, А.: Резултати покуса индукције овулације синтетским RF - GH ЛУТАЛОМ. Наука о производњи ИПКИПК, 36 - 37, 83 -86, Осјек, 1980.
4. **Матаругић, Д.,** Рижнар, С.: Резултати умјетног осјемењивања крава након синхронизације еструса PRID-ом. Ветеринарски архив, 45, 55 – 59, Загреб, 1984.
5. Копљар, М., Чуљак, К., Ружица Сабочанец, **Матаругић, Д.:** Хистолошки налази у ендометрију крава при цистичној дегенерацији јајника. Ветеринарски архив, 55, 52 – 54, Загреб, 1986.

6. Копљар, М., Козарић, З., Зобунџија, М., **Матаругић, Д.**: Хистокемијска активност неких ензима у ендометријуму крава са цистичном дегенерацијом јајника. Ветеринарски архив, 55, 55 – 57, Загреб, 1985.
7. Копљар, М., **Матаругић, Д.**: Локална терапија матернице при цистичној дегенерацији јајника у крава. Ветеринарски гласник, 10, 859 – 863, Београд, 1990.
8. Краљ, И., Астрид Страшек, Тадић, М., **Матаругић, Д.**, Мишић, Ј.: Господарствена оправданост употребе прогестеронског теста за праводобно откривање еструса или gravidности крава. XIII савјетовање Плива и сточарска производња, 54 - 56, Супетар, 1991.
9. Херак, М., Рукавина, В., **Матаругић, Д.**, Астрид Страшек, Балвановић С.: Могућности дијагностицирања раног gravidитета и оптималног времена за инсеминацију крава одређивањем разине прогестерона у млијеку помоћу брзог теста ОВУСНЕСКА. Praxis, 3, 309 – 313, Загреб, 1991.
10. Савић, Н., Микавица, Д., **Матаругић, Д.**, Важић, Б. (2003): Исхрана, коефицијент конверзије и морталитет јединки дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss* Wal.) у рибогојишту Горњи Рибник – регија Бања Лука, Савремена пољопривреда, вол. 52, 3-4, стр. 165-168, Нови Сад.

Број бодова (5.1.2.)	30
-----------------------------	-----------

5.1.3. Рад у зборнику радова са међународног стручног скупа (2 бода)

1. **Матаругић, Д.**, Деспотовић, Д., Поповић, Р.: Узроци неплодности крава и њено сузбијање у западним дијеловима Републике Српске. VII конгрес ветеринара Југославије, Зборник радова II, Београд, 1998.

Број бодова (5.1.3.)	2
-----------------------------	----------

Укупан број бодова (5.1.1.+5.1.2.+5.1.3.)	41
--	-----------

5.1.4. Рад у зборнику радова са националног стручног скупа (1 бод)

1. **Матаругић, Д.**, Шарић, М.: Синхронизација еструса помоћу имплантата Syncromate В. III савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник радова, 122-125, Теслић, 1996.
2. **Матаругић, Д.**, Ковачевић, З., Шарић, М.: Старост црно-бијелих јуница при првој концепцији. III савјетовање ветеринара Републике Српске. Зборник радова, 126-128, Теслић, 1996.
3. **Матаругић, Д.**, Шарић, М., Ковачевић, З.: Величина производње млијека првотелки узгојених у ПИК «Младен Стојановић» Нова Топола и оних увезених из иностранства. IV савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник радова, 224-227, Теслић, 1997.
4. **Матаругић, Д.**, Шарић, М., Ковачевић, З.: Узроци излучивања млијечних крава из стада у нашим пољопривредним добрима. IV савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник радова, 220-223, Теслић, 1997.
5. **Матаругић, Д.**, Борић, Ч., Аврам, В., Ракић, Б., Павловски, Ж., Пећанац, И.: Резултати наших испитивања терапијске вриједности пероралног давања лијека пропадиар прашак. Зборник радова, 234, Теслић, 1997.
6. **Матаругић, Д.**, Аврам, В., Пећанац, И., Зељковић, В.: Сузбијање стерилитета у крава на сеоским домаћинствима. Зборник радова, 233, Теслић, 1997.
7. Шарић, М., Радмила Чојо, **Матаругић, Д.**, Сабљић, Б.: Узроци излучивања првотелки увезених из иностранства током држања у карантену. IV савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник радова, Теслић, 1999.

8. Шарић, М., **Матаругић, Д.**, Зора Чоловић: Утицај различитих фактора на број и типове соматских ћелија у млијеку. VII савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник сажетака, 87-88, Теслић, 2000.
9. Шарић, М., Зора Чоловић, **Матаругић, Д.**, Сабљић, Б.: Учесталост налаза гљивица у храни за животиње. VII савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник сажетака, 29, Теслић, 2000.
10. **Матаругић, Д.**, Тркуља, Р., Перовић, Т., Бјелајац, Б.: Најчешће репродуктивне сметње импортних крава - приступ лијечењу. VII савјетовање ветеринара Републике Српске, Зборник кратких сажетака, 52 - 53, Теслић, 2000.
11. Крајиновић, М., Стојановић, М., **Матаругић, Д.**, Важић, Б., Касагић, Д.: Стање и могућности развоја мљекарства Републике Српске. Производња хране у условима отвореног тржишта, Теслић, 34, 2004.
12. Надаждин, М., Рајић, И., Косорић, Ђ., Латиновић, Р., **Матаругић, Д.**, Бјелајац, Б.: Проблеми анималне производње у РС у условима слободног тржишта. Производња хране у условима отвореног тржишта, Теслић, 32, 2004.

Број бодова (5.1.4.)	12
Укупан број бодова (5.1.1.+5.1.2.+5.1.3.+5.1.4.)	53

5.2. Стручна дјелатност послије последњег избора

5.2.1. Рад у зборнику радова са међународног стручног скупа (2 бода)

1. Ђућић, М., Стоја Јотановић, **Матаругић, Д.**: Утицај различитих тензоактивних супстанци на дубоко замрзавање сперме нераста. Симпозијум "Сточарство, ветеринарство и агроекономија у транзиционим процесима", 19-24 јуни. Зборник кратких сажетака. Херцег Нови, 2005.

Конзервисање сперме нераста дубоким замрзавањем је још увијек у фази многобројних испитивања. Дубоким замрзавањем сперме нераста се сачува добра покретљивост али мала оплодна способност. Главни разлог смањене оплодне способности је оштећење акросома сперматозоида. Оштећен акросом губи свој фермент хијалуронидазу веома важан за фазу оплодне јајне ћелије. Уколико већи број сперматозоида има оштећен или разорен акрозом има мање ензима па или изостаје олодња или настаје угинуће ембриона.

Провјери стања акросома се придаје посебна пажња, због улоге акросома у оплодни јајне ћелије. Акрозом се налази на предњој страни сперматозоида и служи као капа, а омеђена је са двије мембране (вањском и унутрашњом). Ензими акросома омогућавају пролаз сперматозоида кроз зону пелуциду. Недостаци дубоког замрзавања сперме нераста се очитују мањим бројем доза од једног ејакулата, ангажовањем више високо стручних особа, немогућношћу да се смрзне сперма свих нераста и далеко скупљим улагањима у опрему и хемикалије.

Испитиван је утицај двије врсте различитих тензоактивних супстанци ОЕП-а (Орвус Ес Пасте) и ЛС (лаурил сулфат) на квалитет дубоког замрзавања сперме нераста. Истраживана је могућност да се нађе адекватна замјена за ОЕП која би била јефтинија али по својим особинама иста или приближно иста као ОЕП. ОЕП има високу цијену коштања на тржишту (опрема и хемикалије за дубоко замрзавање су скупе), што је један од недостатака дубоког замрзавања сперме нераста у односу на кориштење свјеже разређене сперме. Међутим, ЛС није дао очекиване резултате. Покретљивост сперматозоида послије одмрзавања износила је 9,14% или 21,21% са кориштењем кофеина. Изузетно висок проценат сперматозоида који губе акросом 87,14%. Из података се уочава да ЛС није прихватљив за примјену у пракси.

До сада ни једна метода није дала одговарајуће резултате какве у пракси

добијамо осјемењавањем свјеже разређеном спермом, без обзира на разређивач који се користи за дубоко замрзавање сперме нераста. Због ових разлога, осјемењавање дубоко замрзнутом спермом нераста није нашло потпуну и широку примјену у пракси скоро нигдје у свијету.

2. Верица Мрвић, Авдић, Р., Шарић, М. **Матаругић, Д.**, Деспотовић, Д.: Експерименталне животиње мали зелени мајмун, канадска ласица и чинчила у ветеринарској медицини. 8. Конгрес ветеринара Србије, Зборник радова, 446 - 450, Београд, 2009.

У области експерименталне хумане и ветеринарске медицине, придаје се велики значај експерименталним животињама међу којима је и мали зелени мајмун, канадска ласица и чинчила. На њима се могу пратити функције одређених система, које се разликују у зависности од врсте, као и путева и начина уношења појединих супстанци или биолошких агенаса у организам ових животиња. Постоје различитости када је у питању боја тела малог зеленог мајмуна (*cercopithecus eathiops sabaes*), али је то ипак најчешће зелено маслинаста до сиве боје. Тип: Chordata, Класа: Mammalia (сисари), Ред: Primata, Фамилија: Cercopithecidae, Врста: Cercopithecus sabaes.

3. Биљана Радојичић, **Матаругић, Д.**, Савић, Ђ., Краснић, А: Процена хематопротективног ефекта пропилен гликола код крава одређивањем неких хематохемијских параметара. XI регионално саветовање из клиничке патологије и терапије животиња, 19-21 јун 2009. Зборник радова, 93, Суботица, 2009.

Познато је да се кетоза високо млечних крава може превенирати додавањем различитих глукогенопластичних једињења *per os*, односно храном. Једно од тих једињења је и пропилен гликол, који се углавном даје у супстанци, у различитим препорученим дозама и интервалима, али најчешће до 30 дана пред партус у количини од 300-500 g дневно.

Високо гравидне краве холштајн расе (n=30) подељене у три једнаке групе, једном дневно су у храни добијале Glucolas плус (енергетску смесу чија је основа пропилен гликол). Првој огледној групи крава 15 дана пре телења, даван је Glucolas плус у количини од 200 g дневно, док контролна група 15 дана пред партус није добијала енергетску смесу у храни. Све одабране животиње су биле добре млечности, стрости између 4-6 година и све су бар једном испољавале знаке кетозе. Крв за анализе је узимана из *v. subcutanae abdominis*, пре и после примене преперата Glucolas плус. У узорцима крвног серума, одређивана је концентрација глукозе, албумина и активност ензима AST, на биохемијском анализатору Basic Secoman, комерцијалним тест пакетима фирме Reneal Finechemical Co.

Резултати испитивања су указали да је дошло до статистички значајног повећања концентрације глукозе ($x = 1.28 \pm 0.35 : 1.97 \pm 0.65 \text{ mmol/l}$), у првој огледној групи 15 дана након давања Glucolas плус ($p < 0.05$), као и да је средња вредност за активност AST пре и после примене Glucolas плус, била стабилна и у оквирима физиолошке вредности ($x = 62.37 \pm 15.32 : 72.0 \pm 24.36 \text{ U/l}$), у односу на другу огледну и контролну групу, где су добијене значајно више вредности за активност AST. Оне су износиле $x = 100.55 \pm 48.6 : 116.23 \pm 954.9 \text{ U/l}$ ($p < 0.01$).

Анализом добијених резултата испитивања може се закључити, да пропилен гликол, дат кравама 15 дана пре партуса у количини од 200 g једном дневно у храни, поред глукогенопластичног има и значај хематопротективни ефекат, на који указује стабилна активност ензима AST у серуму и повећање концентрације албумина. Оба ова ефекта су од значаја у превенцији кетозе.

5.2.2. Рад у зборнику радова са националног стручног скупа (1 бод)

1. **Матаругић, Д.**, Микавица, Д., Јотановић, Стоја, Савић, Н. (2005): Могућности и мјере унапређења сточарске производње у Републици Српској, X научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 28-31. март, Јахорина.

Природни ресурси са којима располаже Република Српска омогућују велику шансу за развој сточарске производње. Постојеће могућности је потребно искористити у циљу повећања производње у свим гранама сточарства. Приближавање ЕУ захтијева интензивирање производње уз примјену савремених метода. Први кораци које треба урадити јесте упознавање са тренутним стањем сточарства по гранама производње, што би дало увид у постојећу производњу. Расположиви ресурси били би полазна основа у пројекцији развоја сточарства. У говедарској производњи најзаступљенија раса је сименталац, према процјенама око 60% од укупног расног састава говеда, чија се производња млијека креће од 3.000 до 4.000 кг млијека у лактацији. Генетски ресурси сименталца за производњу млијека нису до краја искоришћени из разлога екстензивног начина држања на појединим подручјима Републике Српске. У овчарској производњи најзаступљенија раса је аутохтона праменка. Њено оплемењивање требало би проводити са узгојем у чистој крви или укрштањем са племенитим расама, прије свега виртембергом у циљу повећања производње меса. Козарска производња се налази у успону, а најзаступљеније расе су домаћа балканска коза, алпина, санска и њихови крижанци са балканском козом. Свињска производња по свом расном саставу је квалитетнија од других врста домаћих животиња. Међутим, и њу треба освјезити са новим генима увозом меснатих раса као што су јоркшир, ландрас и пијетрен. БиХ по свом хидропотенцијалу спада међу богатије земље југоисточне Европе. Велики дио хидрографског подручја Републике Српске по физичко-хемијским и биолошким карактеристикама је I и II класе квалитета воде, што је изузетно значајан потенцијал за гајење топоводних (шаран, амур, сом, смуђ, штука...) и хладноводних врста риба (дужичаста и поточна пастрмка). Гајење пчела, крзнашица, нојева, пужева, глиста и осталих производњи налази се у великој експанзији.

2. Стоја Јотановић, **Матаругић, Д.**, Стојановић, М., Раилић, Б., Петровић, Б.: Постојеће стање линија и родова липицанске расе коња на ергели „Вучијак“ Прњавор. Зборник сажетака, Научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, Теслић, 13 – 16. март, 2006.

Циљ истраживања био је анализирати постојеће стање по линијама и родовима липицанске пасмине ергеле „Вучијак“ - Прњавор. На евиденцији шталског блока ергеле „Вучијак“ - Прњавор постоје 22 кобиле које су сврстане по родовима (15 родова), 5 пастува по линијама и 28 грла различитих категорија, што износи укупно 55 грла. Од линија присутне су: *favory*, *siglavy*, *conversano*, *maestoso* и *pluto*. Од наредне припусне сезоне у приплод се уводи линија *neapolitano* добијена као донација Владе Словеније. С правом се може истаћи да ергела „Вучијак“ чува вриједан узгојни материјал. Уједно је и једина ергела липицанске пасмине коња на простору БиХ. Данашњи циљ постојања исте је сачувати генетски потенцијал иначе ријетке расе у свијету, организовати спортске активности и туризам те од истих остварити одређен профит. Ергела „Вучијак“ – Прњавор је члан Међународног удружење одгаивача коња липицанске пасмине.

3. Миланка Дринић, **Матаругић, Д.**, Стоја Јотановић: Производња млијека у Републици Српској. Зборник сажетака, Научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, Теслић, 13 – 16. март, 2006.

Мљкарски сектор у Републици Српској је значајан сектор сточарске производње. Наше фарме се карактеришу уситњеним посједом и ниским приносима млијека по крави, па су као такве неодрживе.

Према мишљењима мљкарских стручњака производња млијека испод 3000 литара по крави годишње није профитабилна, док је просјек у земљама ЕУ преко 5000 литара. На жалост, код нас производња млијека је, према процјенама, око 2000 литара по крави. Питање квалитета и сигурности треба узети као основни услов за реконструкцију мљкарског сектора у Републици Српској, тј. цијелој Босни и Херцеговини. Просјечна мљкарска фарма у земљама ЕУ држи око 17-20 крава, док код нас 2,1. Поред тога, откупљено млијеко нема одговарајући квалитет. Разлог може бити и још увијек не донешен правилник о квалитету сировог млијека. Доношењем истог правилника млијеко би се плаћало према: микробиолошкој квалитети (укупном броју бактерија и броју соматских ћелија), садржају бјеланчевина и садржају млијечне масти.

Да би се стање поправило потребно је: створити законодавне оквире, повећати величину фарме, побољшати принос млијека, узгој и исхрану, побољшати мрежу сакупљања млијека и проток информација, радити на менталитету који мора бити тржишно оријентисан, и др.

4. Биљана Радојичић, Босилка Ђуричић, **Матаругић, Д.**, Касагић, Д.: Значај хематолошко-биохемијских анализа у диференцијалној дијагностици обољења високомлијечних крава. Ветеринарски журнал Републике Српске. Зборник радова. Вол. VII, бр. 2, 128-133, Бања Лука, 2007.

Хематолошко-биохемијске анализе као параметри метаболичког профила осим у контроли здравља стада (метаболички профил), могу указати и на неке латентне и посебно опасне болести, што онда може бити од помоћи у диференцијалној дијагностици обољења високомлијечних крава. Метаболички профил је потребно одређивати више пута годишње, на 7 до 10 животиња у групи, у различитим фазама производње (високогравидне, првих дана после партуса и 60. до 120. дана лактације). Међутим, интерпретација добијених резултата није увек једноставна (параметри метаболичког профила и физиолошки варирају и зависе од више чинилаца: расе, узраста, производног статуса, исхране, географске регије и других услова држања и неге), због чега су физиолошке вредности и препоручене у широким границама. Неки биохемијски параметри у крвном серуму истовремено могу бити показатељи и метаболизма и функционалног стања јетре (концентрација глукозе, албумина урее, укупног билирубина и активност АСТ), док нпр. одређене анализе у млеку (протеини, масти и соматске ћелије), указују на стање метаболизма, супклинички маститис, али и на биосинтезу и продукцију млека, па су од значаја у контроли квалитета млека. Уз правилно вредновање и интерпретацију добијених резултата наведених параметара, могуће је отклонити одређене грешке нарочито у исхрани, и унапредити здравље стада на фармама високомлијечних раса говеда (добар менаџмент). Само здрава јединка може да произведе довољне количине здравствено безбедне намирнице, намењене за исхрану људи (млеко - месо).

5. **Матаругић, Д.**, Шарић, М., Важић, Б.: Изградња фарми млијечних крава са свим критеријумима функционалности. XII научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 7-9 март 2007., Зборник сажетака, стр. 27. Теслић, 2007.

У земљама Европске уније са развијеном пољопривредном производњом највећи приход у склопу укупне пољопривреде оставрује се од сточарске производње. У оквиру сточарске производње највећи удјел у приходу остварује говедарска производња. У Републици Српској, што се тиче укупног прихода од сточарске производње у укупној пољопривредној производњи и прихода од говедарске производње у склопу сточарства, стање је скоро исто као у земљама Европске уније, са својим одређеним недостацима. Главни недостаци фарми у Републици Српској мала просјечна земљишна посједовност, велика уситњеност на парцеле, непостојање аграрног буџета и аграрне банке итд., а то су све предуслови да се може покренути иницијатива изградње фарми млијечних крава, које би биле функционалне и конкурентне фармама у окружењу Републике Српске. Тренутно са тачке економичности, производња млијека представља исплативу производњу, што пружа могућност још бољег унапређења млијечне производње. Постојећи расни састав говеда на терену у процентуалном износу највише припада сименталцу, холштајну, гатачком говочету и разним типовима крижанаца између наведених раса, и може се сматрати задовољавајућим. Главни недостатак млијечног говедарства јесте мала просјечна производња млијека по расама, што је знатно испод генетских могућности наведених раса говеда. Разлог оваквог стања производње млијека јесу спољашњи фактори на првом мјесту исхрана и нега животиња. У Стратегији развоја пољопривреде Републике Српске предвиђена је изградња 500 фарми музних крава са 20 и више грла до 2015. године, које ће бити функционалне и конкурентне, чија реализација се може остварити из разлога што имамо повољне природне услове, и са претпоставком да ће друштвена заједница одиграти позитивну улогу, да се тај процес доведе до краја успјешно. Са остварењем овог програма изградње фарми постигли би се многи циљеви, а један од најважнијих постигли би већу производњу млијека, што је врло битно у постизању веће квоте у овој производњи, у преговорима у приступању Европској унији.

6. Биљана Радојичић, **Матаругић, Д.**, Касагић, Д.: Значај контроле и проофикасе заразне шепавости оваца у региону у циљу унапређења овчарства. XII научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 7-9 март 2007., Зборник сажетака, стр. 141. Теслић, 2007.

Заразна шепавост оваца (footrot) представља једно од најчешћих обољења код оваца уопште, како у свету тако и у нашем региону, са значајним економским штетама у узгоју оваца. Болест није увек са јасно испољеним клиничким знацима, иако је присутна и брзо се шири (купопродајом болесних животиња и клицоноша и прегонима на контаминиране пашњаке). Узрочник је бактерија *Dichelobacter nodosus* који изазива контагиозни дигитални дерматитис оваца (COOD). За настанак, а нарочито ширење ове болести, важно је садејство више чинилаца који доприносе механичким повредама саме рожине. У профилакси терапији заразне шепавости оваца користе се различита антибактеријска средства, као и имунопрофикаса, али са slabим изгледом на потпуни успех. Данас су значајни резултати у лечењу и сузбијању ове болести постигнути применом раствора цинк сулфата у купкама, у трајању од пола сата, 1. 5. и 10. дана. Цинк сулфат је еколошки прихватљиво бактерицидно средство, јефтиније је од других, једноставно за примену, стабилно у раствору. Применом цинк сулфата у профилактичке сврхе (бар једном у пролеће и у касно лето), значајно се смањује (сузбија) проценат обољења код оваца у стаду.

7. **Матаругић, Д., Шарић, М., Стоја Јотановић, Савић, Ђ.:** Ембриотрансфер - савремена биотехнолошка метода унапређења сточарства. XIII научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 11-13 март 2008. Зборник сажетака, 18, Теслић, 2008.

Ембриотрансфер представља савремени биотехнолошки метод који има за циљ добијање што више квалитетних потомака од расних и високо-продуктивних генетски вриједних родитеља, односно повећање броја потомака по женској линији. Ембриотрансфер (трансплантација ембриона, пресађивање ембриона) је једна од савремених биотехничких метода којом се сакупљају ембриони од даваоца (животиња донатор) и пресађују реципијентима (животиње које примају ембрионе) исте врсте, које служе као помајке или биолошки инкубатори да би се у њима до краја развили и на свијет изнијели нормални и за живот способни младунци.

Примјена ЕТ код животиња оправдана је само код генетски супериорних грла. Методом пресађивања ембриона могуће је добити неупоредиво већи број генерација потомака од генетски супериорних родитеља (скраћивање генерацијских интервала) као и већи број близанаца у знатно краћим временским интервалима, што је веома важно за повећање производње млијека и меса.

Ембриотрансфер се данас примјењује у многим земљама углавном код говеда, рјеђе код других животиња (свиња, оваца, коња, дивљачи) и код људи. Трансплантација ембриона се нарочито развија посљедњих 20 година и све више се користи у практичној производњи.

8. **Верица Мрвић, Авдић, Р., Шарић, М. Матаругић, Д., Јовић, С., Благојевић, М.:** Пелвиметријске карактеристике и *бурса оварија* малог зеленог мајмуна (*Cercopithecus aethiops sabeus*). Ветеринарски журнал Републике Српске. Зборник радова. Вол. IX, бр. 1, 11-13, Бања Лука, 2009.

Проучавања топографско-анатомских односа, макроморфолошких одлика гениталних органа женки малог зеленог мајмуна вршено је на 25 јединки, применом анатомских и микроанатомских техника. Комбинацијом ових метода, било је могуће добити податке о испитиваној животињи. По отварању трбушне дупље и препарисању одговарајућих мишића, примењен је метод адспекције, као и мерење трбушне дупље, а затим је вршена екстракција гениталних органа, као и пелвиса. По одстрањивању најдубљих мишића карличне дупље, лагано препарисање нас је довело и до изолованих костију које чине пелвис, где смо по њиховом избељивању приступили и мерењима. Применом ових техника, утврђено је да се женски генитални органи малог зеленог мајмуна налазе већим делом ретроперитонеално, у трбушној, а мањим делом у карличној дупљи. Трбушна дупља женки малог зеленог мајмуна релативно је дугачка и она се простире од дијафрагме до кранијалног улаза у карличну дупљу у дужини око 15 cm. На основу ових истраживања, дошли смо до закључка да се женски полни органи малог зеленог мајмуна (*Cercopithecus aethiops sabeus*) разликују по својој морфолошкој карактеристици у односу на домаће сисаре, али зато велику сличност уочавамо са морфолошким карактеристикама жене.

9. **Матаругић, Д., Шарић, М., Стоја Јотановић, Савић, Ђ., Векић, М.:** Идентификација субклиничких маститиса млијечних крава у Републици Српској. XIV научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 23-26 март 2009., Зборник сажетака, 75, Требиње, 2009.

Маститис је запаљење млијечне жлијезде вимена. Јавља се најчешће у крава, затим у оваца и коза, док је у крмача, кобила, куја и мачака много рјеђи. У крава

чешће оболијевају задње, него предње четврти, десне као и лијеве.

Најчешћи проузроковачи маститиса у животиња су микроорганизми 95-98%, док су други узроци (трауматски, термички, хемијско-токсични и др.) од мањег значаја.

Маститис је акутно или хронично обољење млијечне жлијезде (изводних канала, паренхима и интерстицијума) једне или више четврти са очитим или прикривеним промјенама у млијеку или на вимену. Секрет вимена понекад садржи повећан број соматских ћелија и друге производе запаљења, а обично микроорганизме - узрочнике маститиса. Стога су маститиси ветеринарски, сточарски, економски и здравствени проблем за људе.

Маститис започиње продирањем патогених микроорганизама кроз сисни канал у унутрашњост жлијезде, и то на три начина: галактогено, кроз сисни канал, што је најчешће, 95%, затим лимфогено кроз повреде на кожи и хематогено, преко крви.

Најчешћи проузроковачи маститиса у крава су *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae*, *Str.dysgalactiae*, *Str.uberis*, *E.coli* и колиформне бактерије, клесиеле, коринебактерије и други од око 80 врста микроорганизама, идентификованих као узрочници маститиса.

У крава и других домаћих животиња могући су и субклинички, скривени и латентни маститис. Једина промјена је повећање броја соматских ћелија у млијеку изнад 500000/ml. Такав облик маститиса је и најчешћи и најопаснији, јер протиче незапажен недјељама и мјесецима. Квалитет млијека је смањен (у њему, осим соматских, има епителних ћелија и микроорганизама, као и продуката запаљења доспјелих из крви), смањена је и секреција за 10-20% и постепено настаје атрофија жлезданог паренхима. Субклинички маститиси изазивају највеће штете и губитке у производњи млијека јер су далеко бројнији од клиничких маститиса.

У току истраживања субклиничких маститиса у Републици Српској узети су узорци млијека крава које су држане на пољопривредним газдинствима у слиједећим општинама: Градишка, Прњавор, Дервента, Модрича, Бијељина, Билећа, Гацко, Невесиње, Власеница, Соколац, Мркоњић Град, Шипово и Рибник. Краве су имале углавном фармски начин држања. Узети су узорци од укупно 1250 крава. Укупно је било 6,4% субклиничких маститиса. Узорци млијека прегледани су на Ветеринарском институту "Др. Васо Бутозан" у Бањој Луци.

10. Биљана Радојичић, **Матаругић, Д.**, Касагић, Д., Деспотовић, Д.: Превенирање производних обољења високомлечних крава. ХИВ научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 23-26 март 2009., Зборник сажетака, 77, Требиње, 2009.

Најзначајније али и најчешће (и до 30 посто случајева) производне болести високо млечних крава су примарно метаболичке болести као што је: кетоза, пуерперална пареза, субакутна ацидоза и ламинитис. Ове болести углавном настају због недовољно избалансираног оброка према производњи млека, а нису без значаја и економске штете које наносе, посебно ако се лече. Међутим, могуће их је правовремено откривати и предупредити. У те сврхе се користе редовно испитивања метаболичког профила, контрола квалитета млека, и контрола хранива. Од параметара метаболичког профила се користе анализе одређених органских и неорганских материја у крвном серуму. У циљу превенирања производних обољења препоручује се стална контрола здравља млечног стада, постепено додавање концентрованих хранива посебно у фази засушења, давање

минерала у суженом и скоро изједначеном односу калцијума и фосфора, и свакако пажљива подела животиња према производној категорији (у засушене и краве у лактацији), односно обезбеђење доброг менаџмента.

11. Савић, Н. Микавица, Д., Марковић, З. **Матаругић, Д.**: Утицај температуре воде и енергетске вриједности хране на раст дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss*, Walbaum, 1792) гајене у кавезима. XIV научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 23-26 март 2009., Зборник сажетака, 83, Требиње, 2009.

Експеримент проведен у воденој акумулацији (ВА) Бочац, кавезна фарма дужичасте пастрмке "Тропик рибарства" у различитим температурним условима (октобар-јануар и април-јул 2005-2006) имао је за циљ анализу утицаја температуре воде и хранива различите енергетске вриједности на раст дужичасте пастрмке (*Oncorhynchus mykiss*). Густина насада дужичасте пастрмке у 6 третмана исхране износила је 400 kg/третману (2,46 kg/m³). Почетна просјечна маса јединки износила је 95,3 g (октобар-јануар) и 96,1 g (април-јул), а дужина тијела 20,41 cm (октобар-јануар) и 20,56 cm (април-јул).

Температура воде у ВА Бочац под директним је утицајем климатских прилика, које од маја до септембра условљавају вертикалну термичку стратификацију воде, док у хоризонталном распореду температура нема већих разлика. Температура воде на 1 m дубине кретала се од минималне 2,8°C зими до максималне 26,9°C љети. Значајно колебање температуре воде директно је утицало на брзину метаболичких процеса и карактеристике раста дужичасте пастрмке, без обзира на енергетску вриједност кориштених хранива. Најбоља динамика раста остварује се оптималном исхраном при температурама воде од 8,5°C до 18°C. Тренд раста дужичасте пастрмке остварује се и преко ових граница, али хранива не испољавају оптималне ефекте на раст. Колебање температуре воде није утицало на повећану стопу морталитета дужичасте пастрмке, која се кретала од 1,99% до 5,17%.

12. Стоја Јотановић, **Матаругић, Д.**, Милиновић, Б., Векић, М., Савић, Ђ., Петровић, Б.: Репродуктивне перформансе коња липицанске расе ергеле "Вучјак" Прњавор. XIV научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 23-26 март 2009., Зборник сажетака, 210, Требиње, 2009.

У раду су описане неке репродуктивне карактеристике појединих линија коња липицанске расе у периоду 2004-2008. година. Резултати су обрађени по линијама (Ергела "Вучијак" посједује 6 од укупно 8 признатих линија липицанске расе). Анализирано је и укупно стање на ергели и дате сугестије за даљи рад.

Циљ рада је утврђивање неких репродуктивних особина кобила липицанске расе у ергелском узгоју.

13. Савић, Ђ., **Матаругић, Д.**: Узгој штиглица (*Carduelis carduelis*, Linne, 1758.). XIV научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 23-26 март 2009., Зборник сажетака, 221, Требиње, 2009.

У домаћој авикултури постоји тренд узгоја и доместификације аутохтоних врста птица пјевачица. За успјешан узгој штиглица неопходно је познавати разлике међу половима, обезбиједити им одговарајући смјештај и исхрану. Рад описује репродукцију штиглица у кавезу.

14. Савић, Ђ., **Матаругић, Д.**: Одгој и школовање штиглица. XIV научно-стручно савјетовање агронома Републике Српске, 23-26 март 2009., Зборник сажетака, 222, Требиње, 2009.

На простору Медитерана постоји дуга традиција одгоја штиглица пјевача. За успјешан одгој и добијање жељене пјесме, спроводи се посебан систем школовања и тренинга, описан у раду.

15. Биљана Радојичић, Димитријевић, Б., **Матаругић, Д.**, Касагић, Д., Деспотовић, Д.: Значај спровођења пасивног надзора као подршке мониторингу трансмисивних спонгиформних енцелопатија преживара. 14. годишње савјетовање ветеринара Републике Српске са међународним учешћем, Јахорина хотел "Бистрица" 3-6.06.2009., Зборник кратких сажетака, 44, Јахорина, 2009.

Мониторинг TSE строгим мерама уграђеним у документа спроводи се у земљама ЕУ већ једну деценију (ЕС No 999/201) и од тада се базира на пасивном и активном надзору ових обољења у свим земљама ЕУ и у неким другим земљама света. Неке земље су мерама пасивног надзора установиле сумњу на BSE, а тек онда мерама пасивног надзора, односно дијагностиком на узорцима мозга потврдиле случај. Пасивни надзор подразумева и познавање и регистровање осталих обољења CNS (диференцијално-дијагностички приступ) и као спровођење одређених мера испитивања (крв, серум-плазма, урин, ликвор) на живим животињама, посебно у случају испољавања неког од неуролошких знакова, како би TSE искључиле на свим животињама. Први такав протокол за евалуацију BSE на живим животињама постављен је јула 2004. (EFSA, 2004). Након тога су случајеви BSE у ЕУ у значајном опадању, али и даље се ради на мерама контроле BSE, нарочито о д септембра 2007. године, када EFSA доноси Протокол о одређеним мерама на живим животињама у циљу постављања сумње на TSE (говеда и овце) и предлаже Комисији за BSE доношење одлуке о таквим мерама. Овакав приступ у мониторингу TSE код преживара од глобалне је важности, а нарочито је важан за земље које су имале увоз приплодних јуница из земаља ризичних на BSE. Поставља се питање да ли земље нашег региона (тзв. земље западног Балкана или WBC, имајући у виду да је било и биће увоза приплодних јуница из ризичних земаља на BSE) уважавају и којој мери спроводе овакав приступ у мониторингу TSE. За доступени механизам контроле TSE никад није касно. Пасивни надзор је, дакле, подршка мониторингу TSE и, на неки начин, тријажа сумњивих случајева, а не никаква пасивност, како може по називу да изгледа.

16. **Матаругић, Д.**, Стоја Јотановић, Шарић, М., Савић, Ђ., Векић, М.: Неки репродуктивни поремећаји код млијечних крава у Републици Српској. 14. годишње савјетовање ветеринара Републике Српске са међународним учешћем, Јахорина хотел "Бистрица" 3-6.06.2009., Зборник кратких сажетака, 81, Јахорина, 2009.

Репродуктивни поремећаји домаћих животиња (у првом реду крава) имају економски, сточарски и стручни значај. Економски им се значај састоји у губицима у сточарству (смањење репродукције) и настајању економских штета које су објективно веће од других штета што их проузрокују сточне заразне болести, инфективна, унутрашња и паразитска обољења.

Сточарски значај се огледа у тешкоћи производње приплодног подмлатка, стеоних јуница и бикова за приплод у циљу ремонтовања стада, те смањеној производњи млијека и меса.

Стручни значај репродуктивних поремећаја лежи у његовој учесталости, разноврсности, дијагнози и тешкоћи лијечења и сузбијања.

Репродуктивни поремећаји и маститиси код крава представљају најважније и највеће економске и стручне проблеме у сточарству цијелог свијета, укључујући и нашу земљу.

Током 2007. године извршен је ректални и вагинални преглед млијечних крава раса сименталац, црвени и црни холштајн. Краве су држане на сеоским домаћинствима и служиле су искључиво за производњу млијека, меса и телаци. Укупно је тим прегледима обухваћено 840 крава које су се телиле од првог до десетог пута. Прегледом је обухваћено 10 општина Републике Српске на различитим географским подручјима. Од репродуктивних поремећаја уочени су сљедећи: јајничке цисте, ендометритис, тиха гоњења, продужени еструс, итд. Крива са таквим репродуктивним поремећајима било је 20,5%.

Адекватном терапијом излијечено је 12,1%.

Мишљења смо да проблему репродуктивних поремећаја и стерилитета крава треба прићи крајње систематично и стручно. У том случају могу се постићи задовољавајући успјеси у лијечењу.

Број бодова (5.2.2.)	16
Укупан број бодова (5.2.1.+5.2.2.)	22

5.2.3. Реализован пројекат (4 бода)

- 1. Метаболички статус музних крава у РС 2004-2006.** Министарство науке и технологије, Република Српска, Руководилац пројекта проф. др Драгутин Матаругић

Циљ пројекта:

- Утврдити разлоге ниске производње млијека и меса,
- Продужити вијек искориштавања музних крава,
- Повећати параметре репродукције,
- Рационализовати утрошак хране,
- Створити економски ефикаснију производњу.

- 2. Индукција и синхронизација еструса у крава у РС 2005-2006.** Министарство науке и технологије, Република Српска, Руководилац пројекта проф. др Драгутин Матаругић

Циљ пројекта

- Повећање плодности крава, смањењем индекса вјештачког осјемењавања, сервисног и међутелидбеног периода;
- Продужење производног вијека високопродуктивних грла спречавањем привременог искључења због сметњи у репродукцији;
- Већа производња млијека и меса по грлу;
- Планско телење крава и јуница;
- Лакши прихват телаци и боља искористивост стаја;
- Боље здравствено стање телаци;
- Едукација сточара и ветеринарских радника;

- 3. I Идентификација репродуктивних поремећаја и обољења крава и јуница у Републици Српској,** Министарство науке и технологије, Република Српска, 2006-2008., Руководилац пројекта проф. др Драгутин Матаругић

Циљ пројекта:

1. Идентификовати репродуктивне поремећаје и обољења у млијечних крава и јуница у Републици Српској, дијагностичком методом ректалног прегледа;
 2. Утврдити смјештај, исхрану, његу и експлоатацију истих;
 3. Крвне серуме у лабораторији испитати на садржај макроелемената;
 4. Лабораторијски установити хранидбену вриједност оброка;
 5. Кориговати оброке према хранидбеној вриједности и примјенити као профилактичку мјеру побољшање плодности;
- Љековитим средствима (роборанси, витамини, минерали), такође дјеловати у превенцији јаловости говеда.

4. **II Могућност профилаксе и медикације љековитим средствима и корекцијом obroка.** Министарство науке и технологије, Република Српска, 2006-2008.,
Руководилац пројекта проф. др Драгутин Матаругић

Циљ пројекта:

1. Идентификовати репродуктивне поремећаје и обољења у млијечних крава и јуница у Републици Српској, дијагностичком методом ректалног прегледа;
 2. Утврдити смјештај, исхрану, његу и експлоатацију истих;
 3. Крвне серуме у лабораторији испитати на садржај макроелемената;
 4. Лабораторијски установити хранидбену вриједност obroка;
 5. Кориговати оброке према хранидбеној вриједности и примјенити као профилактичку мјеру побољшање плодности;
 6. Љековитим средствима (роборанси, витамини, минерали), такође дјеловати у превенцији јаловости говеда.
5. **Употреба вакцине у спрјечавању кокцидиозе у живине по стандардима ЕУ.** Министарство науке и технологије, Република Српска, 2006-2008., проф. др Драгутин Матаругић - учесник

Циљ пројекта:

- Извршити експериментално истраживање у примјени вакцине умјесто примјене антибиотика у храни ради спречавања појаве кокцидиозе;
 - Едукација фармера и ветеринарских радника о примјени вакцине у спречавању кокцидиозе код живине према стаднадрдима прописаним од стране ЕУ;
 - Примјеном вакцине утицати на квалитет бројлерског меса;
 - Повећати производне параметре (боље резултате током одгоја и това) и на тај начин директно утицати на бројно стање живине;
 - У три наврата у току године узети производне резултате са терена;
 - Резултате презентовати на јавним скуповима и учинити их доступним.
6. **Утицај различитих периода загријавања на очување валивости јаја.** Министарство науке и технологије, Република Српска, 2008-2009., проф. др Драгутин Матаругић - учесник

Циљ пројекта:

- установити утицај ПРЕСИ третмана на губитак јајне масе у току складиштења,
 - установити утицај ПРЕСИ третмана на валивост јаја,
 - установити утицај ПРЕСИ третмана на ембрионални морталитет (рани, средњи и касни),
 - установити утицај ПРЕСИ третмана на квалитет добијених пилића,
 - установити економску оправданост комерцијалне примјене ПРЕСИ третмана,
7. **Истраживање морфометријских, продуктивних и репродуктивних перформанси и генетичког профила гатачког говечета у регији Херцеговине.** Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства - Република Српска, 2009.-2010., проф. др Драгутин Матаругић - учесник

Циљ пројекта:

- очување генофонда аутохтоне расе из БиХ,
- карактеризација сивог гатачког говечета као јединствене расе,
- допринос повећању развоја и општег квалитета сточног фонда БиХ у цјелини,
- допринос заштити биодиверзитета,
- подизање квалитета трансфера знања из научно-истраживачких институција у привреду

Табела 2. Стручна дјелатност кандидата

Публикације и пројекти	Радови прије последњег избора			Радови после последњег избора		
	Бр.радова	Бр.бодова	Укупно	Бр.радова	Бр.бодова	Укупно
Реализовани пројекти	-	-	-	6	4	24
Универзитетски уџбеник који се користи у земљи	1	6	6	2	6	12
Стручна књига издата од домаћег издавача	3	3	9	-	-	-
Стручни рад у часопису међународног значаја са рецензијом	10	3	30	-	-	-
Рад у зборнику радова са међународног стручног скупа	1	2	2	3	2	6
Рад у зборнику радова са националног стручног скупа	12	1	12	16	1	16
	Укупно бодова		59	Укупно бодова		58
Укупно бодова: 59+58=117						

Табела 3. Укупна научна, образовна и стручна дјелатност кандидата

Дјелатност	Дјелатност кандидата		
	Број бодова прије избора	Број бодова после избора	Укупан број бодова
Научна дјелатност кандидата	20	67	87
Образовна дјелатност кандидата	10	26	36
Стручна дјелатност кандидата	59	58	117
Реализовани пројекти	-	28	28
Укупно бодова	89	179	268

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

На објављени конкурс за избор наставника за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња, за наставни предмет Физиологија домаћих животиња на Пољопривредном факултету у Бањалуци пријавио се један кандидат, др Драгутин Матаругић, ванредни професор.

Комисија је извршила детаљну оцјену референци кандидата, које су таксативно наведене у Извјештају, а резимиране у овом закључном мишљењу. Истовремено, Комисија је констатовала да кандидат у потпуности испуњава опште и посебне услове предвиђене Конкурсом, Статутом Универзитета у Бањој Луци и Законом о високом образовању за избор у звање наставника.

Кандидат др Драгутин Матаругић своје образовање је стекао на Ветеринарском факултету у Сарајеву и Ветеринарском факултету у Загребу. Дипломирао је 1974. године на Ветеринарском факултету у Сарајеву.

На Ветеринарском факултету Свеучилишта у Загребу - Хрватска магистрирао је 1982. а докторирао 1992. године.

Први радни однос засновао је у ПИК-у "Младен Стојановић" - ООУР Говедарска фарма Нова Топола, гдје је радио од 1974. до 1998. године.

У ООУР Говедарска фарма обављао је дужности шефа ветеринарске службе, а кратко вријеме (1 година) и директора.

Током рада у ПИК-у Младен Стојановић изабран је за хонорарног доцента 1994. године на Пољопривредном факултету, Универзитета у Бањој Луци, гдје је изводио наставу све до 2004. године.

Године 1998. до 2000. заснива радни однос у Ветеринарском институту "Др Васо Бутозан" Бања Лука, на радном мјесту - научни сарадник. Од 2000. до 2003. године ради у Ветеринарско сточарском центру Бања Лука, на радном мјесту руководиоца производње. Хонорарно је био ангажован на извођењу наставе у звању доцента на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци, на предмету Физиологија животиња у периоду од 1994. до 2004. године. Године 1994. изабран је у звање доцента на период од пет (5) година на предмету Физиологија животиња и извођење наставе, те је 1999. године извршен реизбор у звање доцента на период од пет (5) година до 2004. године. Радни однос на неодређено вријеме на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци засновао је 01.10.2003. године. Изабран је у звање ванредног професора 05.02.2004. године на период од шест (6) година, на предмету Физиологија домаћих животиња и извођење наставе.

Стручни и научни ангажман др Драгутина Матаругића завређује посебну пажњу. Наиме, ријеч је о бројним радовима у којима доминира проблематика из области сточарства, посебно физиологије и патологије репродукције и здравственог стања домаћих животиња. Кандидат др Драгутин Матаругић, као врсни стручњак из своје области, након завршетка рата, био је активно укључен у имплементацију страних пројеката на ревитализацији сточног фонда на цијелом подручју Босне и Херцеговине. Реализација пројеката међународне заједнице на обнови сточног фонда БиХ обухватала је ангажман др Драгутина Матаругића на одабиру квалитетних приплодних грла млијечних говеда из земаља Европске уније (Њемачка, Чешка, Италија, Швајцарска, Словенија, Мађарска) и земаља у окружењу (Хрватска и Србија) у које је ишао као експерт испред БиХ.

Квантитативни скор научне, стручне и образовне дјелатности кандидата др Драгутина Матаругића репрезентују 268 бода, од чега 89 прије последњег избора и 179 послје последњег избора.

Међутим, треба напоменути да у прегледу Извјештаја није приказан велики број стручних радова који се не могу адекватно бодовати (Ловачке новине, Пољопривредни календар, Ловац).

Током претходног периода кандидат је био руководиоца/активно учествовао у реализацији неколико међународних и домаћих пројеката, а учествовао је на више научних и стручних скупова у земљи и иностранству.

Др Драгутин Матаругић био је члан Матичне Комисије за оснивање Пољопривредног факултета Универзитета у Бањој Луци.

Радам у научно-наставном процесу на Пољопривредном факултету у Бањалуци стекао је неопходна педагошка искуства кроз организовање и извођење наставе из предмета: Физиологија домаћих животиња, Зоохигијена и здравствена заштита Ловство, Кинологија, Етологија и Неанимална конвенционална производња. Са сарадницима је аутор је три (3) универзитетска уџбеника, три (3) брошуре и коаутор једне (1) брошуре. Поред наведених, објављених уџбеника и брошура коаутор је и двије (2) књиге: "Биологија ловне дивљачи" са проф. др Зораном А. Ристићем које су у штампи (Графомарк, Лакташи).

У периоду од последњег избора, кандидат је објавио 36 радова и два уџбеника. Поред тога кандидат је био ментор у једној одбрањеној магистарској радњи (Бојана Бајагић) и једном докторском раду који је пред одбраном (Миливоје Урошевић), а био

је члан у више комисија за одбрану магистарских (Драган Касагић, Небојша Савић, Драженко Будимир) и докторских радова (Стоја Јотановић, Божо Важић, Небојша Савић).

На свим досадашњим дужностима др Драгутин Матаругић био је веома успјешан у организацији и руковођењу. Посебно се истицао у сфери стручног и научног рада уочавајући и рјешавајући проблематику сточарске производње. Ријеч је о својеврсној личности која се упоредо бавила практичним и научним радом. Својим радом и односом према пословима које је обављао дао је велики допринос унапређењу образовног процеса и развоју сточарства као једног од најважнијих сегмената пољопривреде.

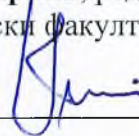
Приједлог комисије

Имајући у виду све остварене резултате, посебно у периоду послје избора у звање ванредног професора, Комисија сматра да кандидат испуњава све услове за избор у више универзитетско звање, па са изузетним задовољством предлаже Научно-наставном вијећу Пољопривредног факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да др Драгутина Матаругића изабере у наставничко звање редовног професора - за ужу научну област Морфологија и физиологија животиња - за наставни предмет Физиологија домаћих животиња на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци.

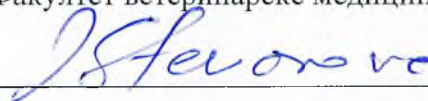
Сарајево - Београд - Нови Сад, 21. јануар 2010. године

Чланови Комисије:

1. **Др Јосип Крњић**, редовни професор
Ветеринарски факултет Сарајево, предсједник



2. **Др Јелка Стеваиовић**, редовни професор
Факултет ветеринарске медицине, Београд, члан



3. **Др Александар Божић**, редовни професор
Пољопривредни факултет Нови Сад, члан

